

431

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ταχ. Δ/ση: ΟΜΗΡΟΥ 8
105 64 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 33.52.604-605
FAX: 33.52.617

Αθήνα 19/06/2001

Αρ. Πρωτ. 1258

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΑΡ.86/ 2001

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, συνήλθε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε τακτική συνεδρίαση την 18/06/2001 στο κατάστημά της αποτελούμενη από τον κ. Κ. Δαφέρμο, Πρόεδρο, και τους κ. κ. Α. Παπαχρίστου, Ν. Αλιβιζάτο, Ε. Κιουντούζη, Β. Παπαπετρόπουλο, Σ. Λύτρα, τακτικά μέλη, και λόγω κωλύματος του κ. Π. Πάγκαλου, τον κ. Ν. Φραγκάκη, αναπληρωματικό μέλος. Παρούσα χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η κ. Κ. Καρβέλη, Γραμματέας.

Επί του 2^{ου} θέματος της ημερήσιας διάταξης – Υπόθεση Κέντρου Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων – ο κ. Ν. Αλιβιζάτος ανέπτυξε προφορικά την από 18/06/2001 εισήγησή του. Επακολούθησε διεξοδική συζήτηση και σύμφωνα με το άρθρο 19§1 περ. θ', ν.2472/1997, η Αρχή εξέδωσε ομοφώνως την ακόλουθη

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

1. Στις 13/06/2001, ο Πρόεδρος, ο Διευθυντής και ο Νομικός Σύμβουλος του Κέντρου Ειδικών Λοιμώξεων (ΚΕΕΛ), επισκέφθηκαν τον Πρόεδρο της

Αρχής και του επέστησαν την προσοχή στην §2 του άρθρου 54 του πρόσφατου ν.2910/2001 « Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια κ.λπ. » (Α' 91/02.05.2001). Η διάταξη αυτή ορίζει :

« 2. Οι διευθυντές ξενοδοχείων, παραθεριστικών κέντρων, κλινικών και θεραπευτηρίων οφείλουν να ενημερώνουν την αστυνομική υπηρεσία ή την υπηρεσία αλλοδαπών και μετανάστευσης για την άφιξη και την αναχώρηση αλλοδαπών που φιλοξενούν ».

2. Αν και η επίμαχη διάταξη δεν το ξεκαθαρίζει, τα στοιχεία που οι διευθυντές κλινικών και θεραπευτηρίων οφείλουν να διαβιβάζουν στην οικεία αστυνομική αρχή περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο τα στοιχεία της ταυτότητας των αλλοδαπών ασθενών. Πρόκειται κατ' αρχήν για " απλά " δεδομένα, που θα μπορούσαν εν τούτοις ευχερώς να καταστούν ευαίσθητα, αν από αυτά προέκυπτε, έστω και έμμεσα ότι ο συγκεκριμένος αλλοδαπός πάσχει από κάποια ασθένεια και ποια, βλ. άρθρο 2 περ. α' και β' ν.2472/1997). Επιπλέον, είναι πρόδηλο ότι τα ως άνω δεδομένα συλλέγονται προκειμένου να καταχωρηθούν σε δύο τουλάχιστον αρχεία, κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. ε' ν.2472/1997, δηλαδή του νοσηλευτηρίου από τη μια και της αστυνομικής αρχής από την άλλη. ΚΑΤΑ ΤΟΥΤΟ, Η Αρχή έχει εν προκειμένω αρμοδιότητα (άρθρο 15§1 ν.2472/1997).
3. Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η διαφοροποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών σε ότι αφορά την είσοδο και παραμονή τους στην χώρα είναι θεμιτή. Διότι οι αλλοδαποί δεν έχουν – ούτε θα μπορούσαν να διεκδικήσουν – τα αυτά δικαιώματα με τους ημεδαπούς. Εν τούτοις, η διαφορετική μεταχείριση των μεν από τους ~~δε~~ δεν μπορεί να αφορά την ενάσκηση δικαιωμάτων για τα οποία το Σύνταγμα, είτε κανόνες υπερνομοθετικής ισχύος αποκλείουν κάθε είδους διαφοροποίηση, άμεση ή έμμεση.
4. Εν πρώτοις, επί του επιτρεπτού ή μη της σκοπούμενης επεξεργασίας (και ανεξάρτητα από την διάκριση ημεδαπών και αλλοδαπών) η Αρχή θεωρεί ότι οι ανάγκες της εγκληματολογικής και σωφρονιστικής πολιτικής, τις οποίες η αστυνομία θα μπορούσε ενδεχομένως να επικαλεσθεί για την επεξεργασία των ως άνω ευαίσθητων δεδομένων, χωρίς την συγκατάθεση των ενδιαφερομένων (άρθρο 7§2 περ. ε υποπερ. ββ ν. 2472/1997, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 34§2 ν.2915/2001), δεν δικαιολογούν την

επεξεργασία των στοιχείων της ταυτότητας των ασθενών – κατ' ουσίαν όλων των ασθενών – που νοσηλεύονται στα κάθε είδους θεραπευτήρια της χώρας, δημόσια και ιδιωτικά. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο σκοπός της ως άνω επεξεργασίας – παρά το ότι είναι τόσο γενικά διατυπωμένος – είναι νόμιμος, είναι βέβαιο ότι το μέσο που επελέγη για την επίτευξη του (δηλαδή η διαβίβαση των στοιχείων της ταυτότητας των εισαγόμενων ασθενών) είναι απρόσφορο και, εν πάση περιπτώσει, δυσανάλογα περιοριστικό. Διότι είναι αμφίβολο, αν η επεξεργασία ενός τόσο μεγάλου όγκου δεδομένων μπορεί να γίνει τόσο γρήγορα, ώστε να αποδώσει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα ενώ, από την άλλη, η άρση σε τέτοια έκταση του ιατρικού απορρήτου (άρθρο 371 Π.Κ.) δεν φαίνεται δικαιολογημένη. Διαφορετικό θα ήταν, αν οι διευθυντές των νοσηλευτηρίων καλούνταν να διευκολύνουν την αστυνομική αρχή μόνον οσάκις επιδιώκεται η εξιχνίαση συγκεκριμένων κάθε φορά εγκληματικών πράξεων, όπως για παράδειγμα θα συνέβαινε, αν η υποχρέωση των νοσηλευτηρίων συνίστατο στην διαβίβαση στοιχείων μόνον για όσες περιπτώσεις εισαγωγής ασθενών υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι έχουν διαπραχθεί αξιόποινες πράξεις.

5. Κατά τούτο, η εισαγόμενη υποχρέωση παραβιάζει τις αρχές της αναλογικότητας και της προσφορότητας, που οφείλουν να διέπουν κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις περ. β' και γ' της §1 του άρθρου 4 ν.2472/1997, ο οποίος αποδίδει εν προκειμένω τους παρόμοιους υπερνομοθετικής ισχύος θεμελιώδεις κανόνες της κοινοτικής Οδηγίας 95/46 ΕΚ και της Συμβάσεως 108 του 1981 του Συμβουλίου της Ευρώπης (ν.2068/1992).
6. Εν πάση περιπτώσει, και η επιχειρούμενη διαφοροποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών δεν φαίνεται νόμιμη καθ' εαυτήν, εν προκειμένω, πρωτίστως εν όψει της §2 του άρθρου 5Σ., το οποίο κατοχυρώνει την απόλυτη προστασία του δικαιώματος της ζωής για όλους όσους βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής και γλώσσας. Ως στοιχείο της « ζωής », η « υγεία » εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο αυτής της διάταξης, η οποία – ακόμη και αν ήθελε να θεωρηθεί ότι δεν αποκλείει κάθε είδους διαφοροποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών – είναι βέβαιο ότι απαγορεύει την λήψη μέτρων που θα καθιστούσαν εξαιρετικά ριψοκίνδυνη την πρόσβαση των τελευταίων σε νοσηλευτήρια. Διότι, κατά την κοινή

αντίληψη, η βεβαιότητα ότι η αστυνομία θα πληροφορηθεί την εισαγωγή του σε θεραπευτήριο, ενδέχεται να αποτρέψει τον αλλοδαπό ασθενή – ιδίως τον παράνομο, αλλά όχι μόνον αυτόν – από το να επιδιώξει νοσοκομειακή περίθαλψη.

7. Πολύ περισσότερο που, μετά την πρόσφατη ρητή συνταγματική αναγνώριση του δικαιώματος στην υγεία στον καθένα (και όχι μόνο στους Έλληνες πολίτες, βλ. τη νέα §5 του άρθρου 5 Σ. : « Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας [...]), η διαφοροποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών καθίσταται και εξ ' αυτού του λόγου αθέμιτη.
8. Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή φρονεί ότι σχολιαζόμενη διάταξη της §2 του άρθρου 54 ν.2910/2001 θα πρέπει να καταργηθεί σε ό,τι αφορά την υποχρέωση των διευθυντών των κλινικών και θεραπευτηρίων, άλλως να αντικατασταθεί με άλλη διάταξη που να επιβάλλει την προβλεπόμενη διαβίβαση στοιχείων μόνον οσάκις υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι έχει διαπραχθεί αξιόποινη πράξη. Και τούτο, χωρίς διάκριση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών

Κωνσταντίνος Δαφέρμος
Επιτ. Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου

Η Γραμματέας

K. Καρβέλη

Καλλιόπη Καρβέλη